

Gedurfde optie voor Brussel

EEN FUSIE VAN BRUSSEL EN VLAANDEREN

*De Grote Markt van Brussel. Waar Vlamingen thuis zijn?
ivan put © ivan put*

In de aanloop naar 10 juni zijn er al enkele voorzetten voor de toekomst van Brussel. Een aantal linkse Vlaamsgezinden ziet die voor de stad alleen mogelijk als het gewest met de naam van de hoofdstad verdwijnt.

De brede Vlaamse beweging heeft altijd een tweeledig federalisme voor ogen gehad. Maar we kregen een drieledige territoriale indeling met Brussel-19 als derde, volwaardig gewest. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) heeft precies dezelfde bevoegdheden als Vlaanderen en Wallonië. De soevereiniteit van het derde gewest reikt ongeveer tot in de stratosfeer en sinds zijn bestaan gaat het met Brussel steil bergaf. Het Brussels aandeel in het bbp daalt van jaar tot jaar; de werkloosheidsgraad is de hoogste van België. De bedrijven nemen de wijk naar de rand. De middenklassen trekken weg. Brussel wordt in galopperende vaart een stad van steuntrekkers (in het westen van de agglomeratie) en zeer welgestelden (in het oosten).

Ook op taalvlak gaat het sindsdien van kwaad naar erger. Het taalrapport 2005 van de vice-gouverneur leert dat slechts een kwart van alle personeelsaanstellingen in de 19 Brusselse gemeenten en OCMW's conform de taalwetgeving gebeurde. De schorsingen om die reden uitgevaardigd, legt de Brusselse regering naast zich neer. De taaltoestand bij de Brusselse openbare ziekenhuizen is zelfs aan alle toezicht onttrokken.

Deze negatieve ontwikkelingen zijn het gevolg van de onzinnige constructie die het BHG is. Het grondgebied van het BHG werd om taalredenen beperkt tot de 19 gemeenten, dit is: tot de vooroorlogse agglomeratie. Vandaag is nagenoeg heel Vlaams-Brabant (en maar een klein stukje van Waals-Brabant) met Brussel-19 vergroeid en micro-economisch en verkeerstechnisch vormt het er een eenheid mee. Deze agglomeratie zal blijven groeien. Dat een centraal stukje daarvan (het BHG) apart beslist over het beleid inzake grondgebonden materies is een serieuze anomalie. Voor een coherent beleid moet de groei voorzien, gepland en geleid worden over de hele grootstedelijke ruimte, met slechts één bevoegde overheid. Anders zal de ruimtelijke ordening chaotisch blijven verlopen en er zal geen einde komen aan de verkeerscongestie, de sociale en materiële verloedering en de stadsvlucht.

De hoofdstad die Brussel is, heeft een complexe en dure infrastructuur nodig. Dat bereik je niet door enkele Vlaamse gemeenten bij het gewest aan te hechten. Alleen het Vlaams Gewest kan het bestaan en de uitbouw van de hoofdstedelijke zone, financieel en economisch op zich nemen. Hier stoten we op de tweede breuk: een autonoom Brussel houdt een politieke kloof in tussen de stad en haar uitgestrekte achterland. Brussel bestaat niet in isolatie, maar is een integraal deel van de bredere structuur die Vlaanderen heet. Vooral in de dienstensector speelt Brussel een belangrijke rol in de Vlaamse economie, en de diensten leveren het gros van de werkgelegenheid in Vlaanderen. Eigenlijk is Brussel in elk opzicht het kloppend hart van Vlaanderen. Brussel en Vlaanderen vormen één

onscheidbare sociale en economische entiteit en die wordt het best als één geheel bestuurd. Een verder uitgebouwde driedelige staatsstructuur, met nog meer bevoegdheden voor Brussel-19, zou al vlug leiden tot een toenemende ontwrichting van de economische politiek, uit te stippelen door de Vlaamse regering en parlement.

Waarom is Franstalig Brussel indertijd niet tot een aparte gemeenschap binnen het Vlaams Gewest gemaakt, zoals de Duitstaligen binnen Wallonië? Wij begrijpen dat de emotionele afkeer van Franstalig Brussel tegenover het Nederlands de oorzaak vormt van het bestaan van het Derde Gewest. Sinds 1830 was het Frans het distinctief kenmerk van de hogere klassen, zodat in Brussel ook de middenklassen en de volksklassen spoedig verfransten. Vanaf de jaren zestig zijn de economische verhoudingen gevoelig gewijzigd, maar voor veel Franstalige burgers kleeft er nog steeds een sociaal stigma aan het 'Vlaams' als taal van de machteloze.

Het BHG is bedoeld als een dam tegen een verdere Vlaamse emancipatie. De Franstalige politici blijven de illusie voeden dat Nederlands leren niet nodig is. De Brusselse Vlamingen en de duizenden Vlaamse pendelaars krijgen in de eigen hoofdstad geen onthaal in hun eigen taal. De federalisering geraakt in een patstelling van twee tegen één.

De jongste decennia merken we een tegenbeweging. Anderstalige burgers beseffen dat Nederlands een troef is geworden op de arbeidsmarkt. De autochtone Franstalige Brusselaars zijn zelf een minderheid geworden en anderstalige nieuwkomers zitten niet met historische complexen tegenover het Nederlands.

Een oplossing voor het probleem Brussel moet duurzaam zijn en het algemeen belang dienen. Daarom zullen alle partijen een beetje water in de wijn moeten doen. In een volgende communautaire bespreking zou Vlaanderen de fusie van het Brussels Gewest met het Vlaams Gewest ter tafel moeten brengen. Zo zal de Vlaamse regering de grondgebonden bevoegdheden over Brussel-19 uitoefenen. Dit is de toegeving die de Franstaligen moeten doen.

Vlaanderen, van zijn kant, moet de Franstaligen van Brussel en de faciliteitengemeenten, als een culturele minderheid in zijn schoot opnemen, zonder hen tot voorwerp te maken van politieke of administratieve vervlaamsingsdruk. En het Vlaams Gewest moet ook financieel garant staan dat deze Franse Gemeenschap haar culturele en persoonsgebonden bevoegdheden kan uitoefenen. Wallonië versmelt dan zijn territoriale en culturele bevoegdheden, terwijl Brussel-19 het best een fusiestad wordt, zoals Antwerpen of Montréal.

Voor deze hereniging van wat om taalredenen werd gescheiden, is een grote mentaliteitswijziging nodig, zowel voor de inwoners van Brussel-19 (welke taal ze ook spreken) als die van het Vlaams Gewest. Maar het houdt een win-winsituatie in voor alle partijen en het vraagt een combinatie van ambitie en generositeit van de Vlaamse politieke klasse.

Willy Courteaux, Freddy de Pauw, Jef Turf, Ludo Abicht, Julien Borremans, Christian Dutoit

De auteurs zijn linkse Vlaamsgezinden.

De volledige lijst met ondertekenaars wordt dagelijks aangevuld en is te vinden op

www.landdag.org